

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ

ПРАВО

і БЕЗПЕКА

Науковий журнал

№ 2 (77) 2020

DOI: 10.32631/pb.2020.2

Засновник та видавець –
Харківський національний університет внутрішніх справ

Виходить 4 рази на рік

Заснований у травні 2002 р.

Журнал посів II місце в конкурсі на краще наукове
періодичне видання в системі МВС України у 2017,
2012 та 2010 роках, III місце – у 2014 році

Харків 2020

Журнал належить до категорії «В» Переліку наукових фахових видань України (п. 3 наказу МОН України від 15.01.2018 № 32) і є фаховим з юридичних наук (наказ МОН України від 12.05.2015 № 528) та із психологічних нау (спеціальність 19.00.06 «Юридична психологія») (наказ МОН України від 06.03.2015 № 261)

Рекомендовано до друку та до поширення через мережу Інтернет Вченою радою Харківського національного університету внутрішніх справ, протокол № 4 від 30.06.2020

Головний редактор: *О. І. Безпалова*, доктор юридичних наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України (Харківський національний університет внутрішніх справ, Україна)

Заступник головного редактора: *С. О. Шатрава*, доктор юридичних наук, професор (ХНУВС, Україна)

Відповідальний секретар редколегії: *Л. С. Кацалап*, кандидат юридичних наук (ХНУВС, Україна)

Редакційна колегія журналу:

С. Є. Абламський, кандидат юридичних наук (ХНУВС, Україна)

О. С. Бакумов, кандидат юридичних наук, доцент (ХНУВС, Україна)

В. І. Барко, доктор психологічних наук, професор (Державний науково-дослідний інститут МВС України (м. Київ), Україна)

К. Л. Бугайчук, кандидат юридичних наук, доцент (ХНУВС, Україна)

Т. І. Гудзь, кандидат юридичних наук, доцент (ХНУВС, Україна)

П. ван Дайне, доктор філософії, професор (Утрехтський університет, Нідерланди)

О. В. Джафарова, доктор юридичних наук, професор (ХНУВС, Україна)

А. Ді Ронко, доктор філософії в галузі кримінології (Есекський університет (м. Колчестер), Сполучене Королівство)

О. О. Євдокімова, доктор психологічних наук, професор (ХНУВС, Україна)

М. А. Клочко, доктор філософії в галузі соціології, доцент (Університет штату Огайо (м. Меріон), США)

К. фон Лампе, доктор філософії в галузі кримінального права та кримінології (Берлінська школа економіки та права, Німеччина)

О. М. Литвинов, доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України (ХНУВС, Україна)

А. Марковська, доктор філософії (Університет Англія Раскін (м. Кембридж), Сполучене Королівство)

М. І. Марчук, кандидат юридичних наук, доцент (ХНУВС, Україна)

К. Ю. Мельник, доктор юридичних наук, професор (ХНУВС, Україна)

У. Б. Михайлишин, доктор психологічних наук, доцент (Ужгородський національний університет, Україна)

Ю. В. Орлов, доктор юридичних наук, доцент (ХНУВС, Україна)

В. Б. Пчелін, доктор юридичних наук, доцент (ХНУВС, Україна)

В. В. Россіхін, доктор юридичних наук, професор, заслужений працівник освіти України (Харківський національний університет радіоелектроніки, Україна)

Г. В. Россіхіна, доктор юридичних наук, доцент (Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, Україна)

О. Ю. Салманова, доктор юридичних наук, професор, заслужений працівник освіти України (ХНУВС, Україна)

А. Серджі, доктор філософії в галузі соціології та кримінології (Есекський університет (м. Колчестер), Сполучене Королівство)

О. О. Сердюк, кандидат соціологічних наук, доцент (ХНУВС, Україна)

В. В. Сокурєнко, доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України (ХНУВС, Україна)

М. В. Стацак, доктор юридичних наук, професор (ХНУВС, Україна)

Р. Л. Степанюк, доктор юридичних наук, професор (ХНУВС, Україна)

О. І. Федоренко, доктор педагогічних наук, професор (ХНУВС, Україна)

Д. В. Швець, кандидат педагогічних наук, доцент (ХНУВС, Україна)

Л. О. Шевченко, кандидат психологічних наук, доцент (ХНУВС, Україна)

В. В. Шендрік, доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України (ХНУВС, Україна)

М. Г. Щербаковський, доктор юридичних наук, доцент (ХНУВС, Україна)

М. Ягер, доктор філософії, професор кримінології (Люблянський університет, Словенія)

☒ Статті журналу проходять рецензування, яке організують члени редколегії. Думки авторів можуть не збігатися з позицією редколегії.

☒ Журнал включено до міжнародної наукометричної бази «Index Copernicus International», доступ до паспорту видання: <https://journals.indexcopernicus.com/++p24783657,3.html>.

☒ Електронна копія журналу безоплатно розміщується у відкритому доступі на сайті видання (<http://pb.univd.edu.ua>) і на сайті Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського НАН України (<http://nbuv.gov.ua/j-tit/PiB>). Повний актуальний перелік баз, репозитаріїв, бібліотек, каталогів можна побачити на сайті видання.

☒ Доступ до профілю журналу в Google Академії: <https://scholar.google.com/citations?user=Vi9GuilAAAAJ>.

☒ При передруку посилання на журнал «Право і безпека» обов'язкове.

ХАРЬКОВСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ УНИВЕРСИТЕТ ВНУТРЕННИХ ДЕЛ

ПРАВО

и БЕЗОПАСНОСТЬ

Научный журнал

№ 2 (77) 2020

DOI: 10.32631/pb.2020.2

Основатель и издатель –
Харьковский национальный университет внутренних дел

Выходит 4 раза в год

Основан в мае 2002 г.

Журнал занял II место в конкурсе на лучшее научное периодическое издание в системе МВД Украины в 2017, 2012 и 2010 годах, III место – в 2014 году

Харьков 2020

Журнал относится к категории «В» Перечня научных профессиональных изданий Украины (п. 3 приказа МОН Украины от 15.01.2018 № 32) и является профессиональным по юридическим наукам (приказ МОН Украины от 12.05.2015 № 528) и по психологическим наукам (спец. 19.00.06 «Юридическая психология») (приказ МОН Украины от 06.03.2015 № 261)

Рекомендован к печати и к распространению через сеть Интернет Учёным советом Харьковского национального университета внутренних дел, протокол № 4 от 30.06.2020

Главный редактор: *О. И. Беспалова*, доктор юридических наук, профессор, заслуженный деятель науки и техники Украины (Харьковский национальный университет внутренних дел, Украина)

Заместитель главного редактора: *С. А. Шатрава*, доктор юридических наук, профессор (ХНУВД, Украина)

Ответственный секретарь редколлегии: *Л. С. Кацалап*, кандидат юридических наук (ХНУВД, Украина)

Редакционная коллегия журнала:

С. Е. Абламский, кандидат юридических наук (ХНУВД, Украина)

А. С. Бакумов, кандидат юридических наук, доцент (ХНУВД, Украина)

В. И. Барко, доктор психологических наук, профессор (Государственный научно-исследовательский институт МВД Украины (г. Киев), Украина)

К. Л. Бугайчук, кандидат юридических наук, доцент (ХНУВД, Украина)

Т. И. Гудзь, кандидат юридических наук, доцент (ХНУВД, Украина)

П. ван Дайне, доктор философии, профессор (Утрехтский университет, Нидерланды)

Е. В. Джафарова, доктор юридических наук, профессор (ХНУВД, Украина)

А. Ди Ронко, доктор философии в области криминологии (Эссекский университет (г. Колчестер), Объединённое Королевство)

Е. А. Евдокимова, доктор психологических наук, профессор (ХНУВД, Украина)

М. А. Клочко, доктор философии в области социологии, доцент (Университет штата Огайо (г. Мэрион), США)

К. фон Лампе, доктор философии в области уголовного права и криминологии (Берлинская школа экономики и права, Германия)

А. Н. Литвинов, доктор юридических наук, профессор, заслуженный юрист Украины (ХНУВД, Украина)

А. Марковская, доктор философии (Университет Англия Раскин (г. Кембридж), Объединённое Королевство)

Н. И. Марчук, кандидат юридических наук, доцент (ХНУВД, Украина)

К. Ю. Мельник, доктор юридических наук, профессор (ХНУВД, Украина)

У. Б. Михайлишин, доктор психологических наук, доцент (Ужгородский национальный университет, Украина)

Ю. В. Орлов, доктор юридических наук, доцент (ХНУВД, Украина)

В. Б. Пчелин, доктор юридических наук, доцент (ХНУВД, Украина)

В. В. Россихин, доктор юридических наук, профессор, заслуженный работник образования Украины (Харьковский национальный университет радиозлектроники, Украина)

Г. В. Россихина, доктор юридических наук, доцент (Харьковский национальный университет имени В. Н. Каразина, Украина)

Е. Ю. Салманова, доктор юридических наук, профессор, заслуженный работник образования Украины (ХНУВД, Украина)

А. Серджи, доктор философии в области социологии и криминологии (Эссекский университет (г. Колчестер), Объединённое Королевство)

А. А. Сердюк, кандидат социологических наук, доцент (ХНУВД, Украина)

В. В. Сокурченко, доктор юридических наук, профессор, заслуженный юрист Украины (ХНУВД, Украина)

Н. В. Стацак, доктор юридических наук, профессор (ХНУВД, Украина)

Р. Л. Степанюк, доктор юридических наук, профессор (ХНУВД, Украина)

Е. И. Федоренко, доктор педагогических наук, профессор (ХНУВД, Украина)

Д. В. Швец, кандидат педагогических наук, доцент (ХНУВД, Украина)

Л. А. Шевченко, кандидат психологических наук, доцент (ХНУВД, Украина)

В. В. Шендрик, доктор юридических наук, профессор, заслуженный юрист Украины (ХНУВД, Украина)

М. Г. Щербаковский, доктор юридических наук, доцент (ХНУВД, Украина)

М. Ягер, доктор философии, профессор криминологии (Люблянский университет, Словения)

☒ Статьи журнала проходят рецензирование, которое организуют члены редколлегии. Мнения авторов могут не совпадать с позицией редколлегии.

☒ Журнал включён в международную наукометрическую базу «Index Copernicus International», доступ к паспорту издания: <https://journals.indexcopernicus.com/++p24783657,3.html>.

☒ Электронная копия журнала бесплатно размещается в открытом доступе на сайте издания (<http://pb.univd.edu.ua>) и на сайте Национальной библиотеки Украины имени В. И. Вернадского НАН Украины (<http://nbuv.gov.ua/j-tit/PiB>). Полный актуальный перечень баз, репозитариев, библиотек, каталогов можно увидеть на сайте издания.

☒ Доступ к профилю журнала в Google Академии: <https://scholar.google.com/citations?user=Vi9GuiAAAAJ>.

☒ При перепечатке ссылка на журнал «Право и безопасность» обязательна.

KHARKIV NATIONAL UNIVERSITY OF INTERNAL AFFAIRS

LAW

and SAFETY

Scientific journal

No. 2 (Vol. 77) 2020

DOI: 10.32631/pb.2020.2

Founder and publisher –
Kharkiv National University of Internal Affairs

The frequency: 4 issues per year

Founded in May, 2002

In 2017, 2012 and 2010 the journal was ranked the 2nd,
and in 2014 took the 3rd place in the contests for the best scientific,
educational and periodical edition within the system of the Ministry
of Internal Affairs of Ukraine in the category “scientific periodicals”

Kharkiv 2020

The journal belongs to the category "B" of the List of scientific professional editions of Ukraine (p. 3 of the order of the Ministry of Education and Science of Ukraine dated from January 15, 2018, No. 32) and is a professional edition in the field of juridical science and in psychology (legal psychology)

Recommended for publishing and distribution through Internet by the Academic Council of Kharkiv National University of Internal Affairs, protocol No. 4 dated from June 30, 2020

Chief Editor: *O. I. Bezpalo*, Doctor of Juridical Sciences, Professor, Honored Worker of SciTech of Ukraine (Kharkiv National University of Internal Affairs, *Ukraine*)
Deputy Editor: *S. O. Shatrava*, Doctor of Juridical Sciences, Professor (KhNUIA, *Ukraine*)
Executive Secretary of Editorial Board: *L. S. Katsalap*, Candidate of Juridical Sciences (Ph.D.) (KhNUIA, *Ukraine*)

Editorial Board:

S. Ye. Ablamskyi, Candidate of Juridical Sciences (Ph.D.) (KhNUIA, *Ukraine*)
O. S. Bakumov, Candidate of Juridical Sciences (Ph.D.), Docent (KhNUIA, *Ukraine*)
V. I. Barko, Doctor of Psychological Sciences, Professor (State Research Institute of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine (Kyiv), *Ukraine*)
K. L. Buhaichuk, Candidate of Juridical Sciences (Ph.D.), Docent (KhNUIA, *Ukraine*)
P. C. van Duyne, Ph.D., Professor (University of Utrecht, *Netherlands*)
O. V. Dzhafarova, Doctor of Juridical Sciences, Professor (KhNUIA, *Ukraine*)
O. I. Fedorenko, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (KhNUIA, *Ukraine*)
T. I. Gudz, Candidate of Juridical Sciences (Ph.D.), Docent (KhNUIA, *Ukraine*)
M. Jager, Ph.D., Professor (University of Ljubljana, *Slovenia*)
M. Klochko, Ph.D., Associate Professor (Ohio State University (Marion), *USA*)
K. von Lampe, Ph.D. (Berlin School of Economics and Law, *Germany*)
O. M. Lytvynov, Doctor of Juridical Sciences, Professor, Honored Lawyer of Ukraine (KhNUIA, *Ukraine*)
M. I. Marchuk, Candidate of Juridical Sciences (Ph.D.), Docent (KhNUIA, *Ukraine*)
A. Markovska, Ph.D. (Anglia Ruskin University, Cambridge, *United Kingdom*)
K. Yu. Melnyk, Doctor of Juridical Sciences, Professor (KhNUIA, *Ukraine*)
U. B. Mykhaylyshyn, Doctor of Psychological Sciences, Docent (Uzhhorod National University, *Ukraine*)
Yu. V. Orlov, Doctor of Juridical Sciences, Docent (KhNUIA, *Ukraine*)
V. B. Pchelin, Doctor of Juridical Sciences, Docent (KhNUIA, *Ukraine*)
A. Di Ronco, Ph.D. (University of Essex (Colchester), *United Kingdom*)
V. V. Rossikhin, Doctor of Juridical Sciences, Professor, Honored Worker of Education of Ukraine (Kharkiv National University of Radio Electronics, *Ukraine*)
H. V. Rossikhina, Doctor of Juridical Sciences, Docent (V. N. Karazin Kharkiv National University, *Ukraine*)
O. Yu. Salmanova, Doctor of Juridical Sciences, Professor, Honored Worker of Education of Ukraine (KhNUIA, *Ukraine*)
O. O. Serdiuk, Candidate of Sociological Sciences (Ph.D.), Docent (KhNUIA, *Ukraine*)
A. Sergi, Ph.D. (University of Essex (Colchester), *United Kingdom*)
M. G. Shcherbakovskyi, Doctor of Juridical Sciences, Docent (KhNUIA, *Ukraine*)
L. O. Shevchenko, Candidate of Psychological Sciences (Ph.D.), Docent (KhNUIA, *Ukraine*)
V. V. Shendryk, Doctor of Juridical Sciences, Professor, Honored Lawyer of Ukraine (KhNUIA, *Ukraine*)
D. V. Shvets, Candidate of Pedagogical Sciences (Ph.D.), Docent (KhNUIA, *Ukraine*)
V. V. Sokurenko, Doctor of Juridical Sciences, Professor, Honored Lawyer of Ukraine (KhNUIA, *Ukraine*)
M. V. Stashchak, Doctor of Juridical Sciences, Professor (KhNUIA, *Ukraine*)
R. L. Stepaniuk, Doctor of Juridical Sciences, Professor (KhNUIA, *Ukraine*)
O. O. Yevdokimova, Doctor of Psychological Sciences, Professor (KhNUIA, *Ukraine*)

- ✂ Journal's articles undergo peer review organized by the members of the Editorial Board. The views of the authors may not coincide with the position of the Editorial Board.
- ✂ **The journal is included into the international scientometrical database "Index Copernicus International"**, access to the edition's passport: <https://journals.indexcopernicus.com/++p24783657,3.html>.
- ✂ E-copy of the journal is available free of charge on **the website of the edition (<http://pb.univd.edu.ua>)** and on the website of the National Library of Ukraine named after V. I. Vernadskyi of the National Academy of Sciences of Ukraine (<http://nbuv.gov.ua/j-tit/PiB>). The full up-to-date list of bases, repositories, libraries, catalogs can be observed on the website of the edition.
- ✂ Access to the Google Scholar journal's profile: <https://scholar.google.com/citations?user=Vi9GuiAAAAJ>.
- ✂ The reference to the journal "Law and Safety" is obligatory in case of reprinting.

ЗМІСТ

СТАТТЯ НОМЕРА

ПЧЕЛІН В. Б. Можливі шляхи підвищення ефективності функціонування інституту очищення влади (люстрації) в Україні.....	13
МІЛораДОВА Н. Е., ПАШКО Н. О. Особливості проведення допиту неповнолітніх, які постраждали від насильства.....	19

НАЦІОНАЛЬНА БЕЗПЕКА ТА ПРАВА ЛЮДИНИ

МАТЮШКОВА Т. П. Теоретичні та практичні аспекти використання анатомічнодеталізованих ляльок під час допиту надзвичайно вразливих осіб	27
НЕСТЕРЕНКО О. В. Система суб'єктів забезпечення національної безпеки і оборони України	33
САМБОР М. А. Огляд на стан сп'яніння: особливості правового регулювання та дотримання прав і свобод людини.....	40

АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО ТА ПОЛІЦЕЇСТИКА

БРУСАКОВА О. В. Класифікація принципів державного регулювання в галузі авіаційного транспорту	48
ВОРОНИЙ О. О. Правові засади протидії корупції та організованій злочинності й місце серед них адміністративно-правового регулювання.....	58
КІКІНЧУК В. Ю. Поняття, ознаки та види адміністративних процедур.....	64
ТЕРЕМЕЦЬКИЙ В. І., ШУСТ Г. П. Публічне управління у сфері використання та охорони земельних ресурсів: зарубіжний досвід та українські реалії	69
ЧОРНА А. М. Шляхи вдосконалення адміністративно-правового механізму забезпечення прав суб'єктів підприємницької діяльності у сфері оподаткування	76

ПРОТИДІЯ ЗЛОЧИННОСТІ ТА БОРОТЬБА З КОРУПЦІЄЮ

ВОЛОДИНА О. О., МАЛИНОВСЬКА Т. М. Профілактика вчинення домашнього насильства щодо осіб похилого віку.....	81
КОРШЕНКО В. А., ЧУМАК В. В., МОРДВИНЦЕВ М. В., ПАШНЄВ Д. В. Стан систем безпеки з використанням технічних засобів відеозапису та відеоспостереження: зарубіжний досвід, перспективи впровадження в діяльність Національної поліції України.....	86
СТЕПАНЮК Р. Л., ПЕРЛІН С. І. Дослідження ДНК як галузь криміналістичної техніки: проблеми формування та напрямки розвитку.....	93

ЕМПІРИЧНЕ ПРАВОЗНАВСТВО

ГУФМАН Г. Л. Державна податкова політика в Україні: історико-правовий аспект (на прикладі ХХ століття)	100
--	-----

СОДЕРЖАНИЕ

СТАТЬЯ НОМЕРА

ПЧЕЛИН В. Б. Возможные пути повышения эффективности функционирования института очистки власти (люстрации) в Украине (укр.).....	13
МИЛОРАДОВА Н. Э., ПАШКО Н. А. Особенности проведения допроса несовершеннолетних, пострадавших от насилия (укр.).....	19

НАЦИОНАЛЬНАЯ БЕЗОПАСНОСТЬ И ПРАВА ЧЕЛОВЕКА

МАТЮШКОВА Т. П. Теоретические и практические аспекты использования анатомически детализированных кукол при допросе особо уязвимых лиц (укр.).....	27
НЕСТЕРЕНКО А. В. Система субъектов обеспечения национальной безопасности и обороны Украины (укр.)	33
САМБОР Н. А. Освидетельствование на состояние опьянения: особенности правового регулирования и соблюдения прав и свобод человека (укр.).....	40

АДМИНИСТРАТИВНОЕ ПРАВО И ПОЛИЦЕЙСТИКА

БРУСАКОВА О. В. Классификация принципов государственного регулирования в области авиационного транспорта (укр.).....	48
ВОРОНОЙ А. А. Правовые основы противодействия коррупции и организованной преступности и место среди них административно-правового регулирования (укр.)	58
КИКИНЧУК В. Ю. Понятие, признаки и виды административных процедур (укр.).....	64
ТЕРЕМЕЦКИЙ В. И., ШУСТ А. П. Публічне управління у сфері використання та охорони земельних ресурсів: зарубіжний досвід та українські реалії (укр.)	69
ЧЕРНАЯ А. Н. Пути совершенствования административно-правового механизма обеспечения прав субъектов предпринимательской деятельности в сфере налогообложения (укр.).....	76

ПРОТИВОДЕЙСТВИЕ ПРЕСТУПНОСТИ И БОРЬБА С КОРРУПЦИЕЙ

ВОЛОДИНА О. А., МАЛИНОВСКАЯ Т. Н. Профилактика совершения домашнего насилия в отношении пожилых людей (укр.).....	81
КОРШЕНКО В. А., ЧУМАК В. В., МОРДВИНЦЕВ Н.В., ПАШНЕВ Д. В. Состояние систем безопасности с использованием технических средств видеозаписи и видеонаблюдения: зарубежный опыт, перспективы внедрения в деятельность Национальной полиции Украины (укр.)	86
СТЕПАНЮК Р. Л., ПЕРЛИН С. И. Исследование ДНК как отрасль криминалистической техники: проблемы формирования и направления развития (укр.).....	93

CONTENT

THE ARTICLE OF THE NUMBER

PCHELIN V. B. Possible ways to Increase the Efficiency of the Institution of Power Lustration in Ukraine (<i>Ukr</i>).....	13
MILORADOVA N. E., PASHKO N. A. Features of Interrogation of Minors who are Victims of Violence (<i>Ukr</i>).....	19

NATIONAL SECURITY AND HUMAN RIGHTS

MATIUSHKOVA T. P. Theoretical and Practical Aspects of Using Anatomically Detailed Puppets while Interrogating Extremely Vulnerable Persons (<i>Ukr</i>).....	27
NESTERENKO A. V. System of Subjects for Ensuring National Security and Defense of Ukraine (<i>Ukr</i>).....	33
SAMBOR M. A. Examination and the State of Intoxication: Features of Legal Regulation and Observance of Human Rights and Freedoms (<i>Ukr</i>).....	40

ADMINISTRATIVE LAW AND POLICING

BRUSAKOVA O. V. Classification of State Regulation Principles in the Field of Air Transport (<i>Ukr</i>).....	48
VORONYI O. O. Legal Principles of Counteraction to Corruption and Organized Crime and the Place of Administrative and Legal Regulation among Them (<i>Ukr</i>).....	58
KIKINCHUK V. YU. Concepts, Features and Types of Administrative Procedures (<i>Ukr</i>).....	64
TEREMETSKYI V. I., SHUST H. P. Public Administration in the Field of Using and Protecting Land Resources: International Experience and Ukrainian Realities (<i>Ukr</i>).....	69
CHORNA A. M. Ways to Improve Administrative and Legal Mechanism for Ensuring the Rights of Business Entities in the Field of Taxation (<i>Ukr</i>).....	76

CRIME COUNTERACTION AND COMBATING CORRUPTION

VOLODINA O. O., MALYNOVSKA T. M. Prevention of Domestic Violence against the Elderly (<i>Ukr</i>).....	81
KORSHENKO V. A., CHUMAK V. V., MORDVYNTSEV M. V., PASHNEV D. V. Security Systems' Status with the Use of Technical Means of Video Recording and Video Surveillance: International Experience, Perspectives for Implementation in the Activities of the National Police of Ukraine (<i>Ukr</i>).....	86
STEPANIUK R. L., PERLIN S. I. DN Testing as a Branch of Forensic Technology: Problems of Formation and Directions of Development (<i>Ukr</i>).....	93

EMPIRICAL LAW

GUFMAN G. L. State Tax Policy in Ukraine: Historical and Legal Aspect (Based on the Example of the XX Century) (<i>Ukr</i>).....	100
--	-----

УДК 351.741:[621.397.4+004]

DOI: <https://doi.org/10.32631/pb.2020.2.12>

ВАДИМ АНАТОЛІЙОВИЧ КОРШЕНКО,

кандидат юридичних наук,
Харківський національний університет внутрішніх справ;

 <https://orcid.org/0000-0002-9824-7102>,
e-mail: vkorshenko@gmail.com;

ВОЛОДИМИР ВАЛЕНТИНОВИЧ ЧУМАК,

доктор юридичних наук, доцент,
Харківський національний університет внутрішніх справ;

 <https://orcid.org/0000-0002-6171-2250>,
e-mail: v.v.chumak@ukr.net;

МИКОЛА ВОЛОДИМИРОВИЧ МОРДВИНЦЕВ,

кандидат технічних наук, доцент,
Харківський національний університет внутрішніх справ;

 <https://orcid.org/0000-0002-7674-3164>,
e-mail: lukoly@ukr.net;

ДМИТРО ВАЛЕНТИНОВИЧ ПАШНЄВ,

кандидат юридичних наук, доцент,
Харківський національний університет внутрішніх справ;

 <https://orcid.org/0000-0001-8693-3802>,
e-mail: dvpashnev@gmail.com

**СТАН СИСТЕМ БЕЗПЕКИ З ВИКОРИСТАННЯМ ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ
ВІДЕОЗАПИСУ ТА ВІДЕОПОСТЕРЕЖЕННЯ: ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД,
ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ В ДІЯЛЬНІСТЬ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ
УКРАЇНИ**

Розглянуто стан систем відеозапису та відеоспостереження, які використовуються для забезпечення публічної безпеки у великих містах України. Проаналізовано системи і напрямки розвитку систем безпеки з використанням відеозапису та відеоспостереження в розвинених країнах світу. Запропоновано шляхи модернізації та подальшого розвитку систем безпеки в Україні.

Ключові слова: безпека, відеозапис, відеоспостереження, штучний інтелект.

Оглядова стаття

Постановка проблеми

У сучасних містах скрізь використовуються системи відеозапису та відеоспостереження, розташовані на вулицях, будівлях, у банках, в автомобілях, у під'їздах будинків тощо. Кількість відеокамер за останній рік значно зросла. Система відеоспостереження стала невід'ємною частиною протидії та запобігання правопорушенням. Це дієвий інструмент у руках правоохоронних органів, зокрема Національної поліції України (далі – НПУ України). Однак для перегляду відеоматеріалів, для здобуття доказів і пошуку правопорушників у ручному режимі необхідно дуже багато часу і потрібно задіювати велику кількість особового складу. Водночас у розвинених країнах для вирішення цієї проблеми впроваджують сис-

теми відеоспостереження і відеофіксації з використанням штучного інтелекту та нейронних мереж.

Стан дослідження проблеми

Теоретичні та практичні питання використання технічних засобів фото- і відеофіксації та відеоспостереження розглядалися у наукових працях із кримінального процесу і правоохоронної діяльності таких вітчизняних та зарубіжних учених, як В. В. Сенік, В. В. Сидор (проводили аналіз стану розвитку систем відеонагляду в діяльності Національної поліції України, В. П. Кононець (розглядає питання законного застосування технічних засобів фото-, кінозйомки та відеозапису в діяльності працівників Національної поліції), Д. І. Мусієнко

(розглядає проблеми сучасних систем відеоаналітики), С. В. Шушпанов (визначає практичні аспекти проведення відеозапису в процесі допиту), К. Н. Маслак (досліджував використання відеоспостереження за станом громадської безпеки як засіб забезпечення законності та громадського порядку) та ін. У працях науковців розглядаються юридичні й технологічні аспекти використання систем відеоспостереження та визначається роль аналітичного аналізу під час застосування систем відеоспостереження, але не достатньо приділено уваги перспективам удосконалення систем відеоспостереження та відеоаналітики в нашій країні з точки зору тенденцій розвитку таких систем у розвинених країнах світу.

Мета і завдання дослідження

Метою дослідження є напрацювання напрямків розвитку та модернізації систем публічної безпеки в Україні з використанням відеоспостереження. Поставлену мету пропонується реалізувати через виконання таких завдань: визначення сучасного стану систем безпеки з використанням відеоспостереження, аналіз досвіду використання закордонних систем фото- й відеозапису і відеоспостереження.

Виклад основного матеріалу

Сьогодні правоохоронні органи України для виконання різних завдань широко застосовують системи відеоспостереження, які належать силовим структурам, а також ті, що перебувають у приватній власності. Застосування відеоспостереження в діяльності поліції регламентується законами України, наказами та інструкціями Міністерства внутрішніх справ і НП України¹. Відеоспостереження ведеться з

метою попередження, виявлення і фіксації правопорушень, а також для забезпечення громадського порядку, безпеки громадян, охорони власності та дотримання правил дорожнього руху.

Упровадження систем відеоспостереження – це вагомий чинник, який суттєво впливає на рівень злочинності в країні та створює безпечні умови життя громадян, значною мірою сприяє організації безпечного середовища, профілактиці правопорушень та їх розкриттю. Наявність і використання систем відеоспостереження сприяє позитивній динаміці розкриття злочинів і запобіганню правопорушенням за всіма напрямками. Протягом 2019 р. лише в м. Київ за допомогою відеокамер розкрито понад 3500 правопорушень. Використання системи відеоспостереження сприяло зниженню загального рівня злочинності в публічних місцях. Кількість злочинів, скоєних у публічних місцях, де встановлено камери відеоспостереження, зменшилася на понад 60 %. Сьогодні в Україні не створено єдиної системи відеоспостереження. У різних областях нашої держави і в різних структурних підрозділах НП України існують самостійні системи відеоспостереження, які поряд із сучасними використовують досить застарілі технології та обладнання.

Національна поліція України застосовує портативні відеореєстратори, системи відеоспостереження, встановлені на службових транспортних засобах, автомобільні системи, стаціонарні системи, а також засоби відеозапису на безпілотних літальних апаратах (БПЛА). Патрульна поліція України використовує нагрудні відеокамери (відеореєстратори), системи відеоспостереження, встановлені на службових транспортних засобах, і стаціонарні системи відеоспостереження. Основною метою використання відеореєстраторів є забезпечення об'єктивної оцінки дій патрульного під час виконання ним своїх обов'язків, ретельний збір доказів правопорушення, опитування свідків, потерпілих тощо. Відеофіксація обставин під час оформлення дорожньо-транспортної події

¹ Про Національну поліцію : Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII // База даних (БД) «Законодавство України» / Верховна Рада (ВР) України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19> (дата звернення: 10.05.2020); Про затвердження Інструкції із застосування органами та підрозділами поліції технічних приладів і технічних засобів, що мають функції фото- і кінозйомки, відеозапису, засобів фото- і кінозйомки, відеозапису : Наказ МВС України від 18.12.2018 № 1026 // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0028-19> (дата звернення: 10.05.2020); Алгоритм першочергових дій оператора відділу служби 102, диспетчера, оперативних чергових ГУНП та територіальних підрозділів поліції, а також нарядів поліції у разі отримання повідомлення про правопорушення

(подію), яке щойно вчинене або триває : затв. дорученням Нац. поліції України від 26.03.2018 № 3530/01/25-2018; Про затвердження Інструкції з формування та ведення інформаційної підсистеми «Гарпун» інформаційно-телекомунікаційної системи «Інформаційний портал Національної поліції України» : Наказ МВС України від 13.06.2018 № 497 // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0787-18> (дата звернення: 10.05.2020).

забезпечує об'єктивний розгляд проваджень уповноваженими органами шляхом створення додаткових належних доказів. Контроль роботи патрульного підвищує його відповідальність, попереджає випадки невинуватого застосування фізичної сили, спеціальних засобів і вогнепальної зброї працівниками патрульної поліції або загрози використання фізичної сили чи вогнепальної зброї проти патрульного.

Управління силами та засобами патрульної поліції здійснюється за допомогою системи централізованого управління нарядами патрульної служби «ЦУНАМІ». До складу цієї системи входить система стаціонарного відеоспостереження, яка забезпечує оперативний візуальний контроль за основними криміногенними місцями, вулицями, майданами, транспортними потоками й об'єктами, що охороняються. Інформація із систем відеоспостереження дозволяє старшому черговому відслідковувати оперативну обстановку та вносити корективи в роботу чергових інспекторів і може використовуватись для вказівок під час переслідування підозрюваних. Записані дані можуть бути використані як докази під час розслідування злочинів.

Сьогодні органи і підрозділи НП України мають можливість використовувати інформацію з більш ніж 24 тис. відеокамер, з яких майже 2,8 тис. це так звані розумні, наділені функціональними можливостями розпізнавання номерних знаків транспортних засобів та/або облич, що мають безліч інших аналітичних можливостей.

Під час виконання своїх обов'язків чергові патрульні застосовують системи відеоспостереження, встановлені на службових транспортних засобах. За допомогою таких систем функціонує інформаційна підсистема «Гарпун», призначена для обробки відомостей про транспортні засоби та номерні знаки транспортних засобів, що розшуковуються в межах кримінальних і виконавчих проваджень. Крім того, система відслідковує транспортні засоби та номерні знаки транспортних засобів, які розшуковуються у справах про адміністративні правопорушення, та для оперативно-розшукової діяльності [1]. Крім засобів відеоспостереження, розташованих на службових транспортних засобах, використовуються прилади, розміщені по зовнішньому периметру доріг і будівель, а також у приватному володінні.

Система «Гарпун» використовує спеціалізоване аналітичне програмне забезпечення, створене для розшуку викрадених транспортних засобів та номерних знаків, виявлення одночасного перебування номерних знаків на

різних транспортних засобах, фактів використання знищених номерних знаків, а також для автоматизованого інформування про такі факти чергових диспетчерів патрульної служби. «Гарпун» є підсистемою інформаційно-телекомунікаційної системи «Інформаційний портал Національної поліції України» і постійно наповнює її даними.

Найбільш сучасною системою відеоспостереження, із запроваджених в Україні, вважається UASC, що належить до Єдиного аналітичного сервісного центру Головного управління Національної поліції в Донецькій області [2]. В UASC уже використовують інтелектуальні відеокамери, які являють собою окремих апаратно-програмний комплекс. Вона може діяти самостійно або в межах внутрішньої підмережі з такими ж комплексами. Камера має самостійні аналітичні функції, які спираються на програмні датчики руху, функції інфрачервоного спостереження, вимірювання швидкості та інші детектори, які можуть подавати сигнал тривоги. Крім того, камера передає потокову інформацію до основного центру UASC, де проводиться більш глибокий аналітичний аналіз.

Однією з функцій UASC є розпізнавання та пошук номерів автомобілів, які перебувають у розшуку. Система проводить ідентифікацію автомобіля, на який встановлено державний номер, і виявляє відповідність його номера згідно з реєстрацією. Система має можливість не лише розпізнавати державні номери автомобілів, а й визначати тип і марку автомобіля та його колір. Використовуючи вказані ознаки, можна перевірити, чи перебуває автомобіль у розшуку та чи відповідає державний номер автомобіля, подивитись його реєстраційні документи, ідентифікувати осіб, які знаходяться на передньому сидінні. Система також виявляє скупчення людей, може фіксувати їх неадекватну поведінку, розпізнає заборонений або нетиповий рух автотранспорту, фіксує перетин забороненої зони або перетинання візуальної лінії, реагує на прохід людей у заданому напрямі, ідентифікує події в умовах дорожнього руху, виявляє щільність потоку, затори, масове скупчення автотранспорту, реагує на появу людей у зоні спостереження, може виявляти залишення або зникнення предметів.

У Харкові міська влада спільно з усіма силовими структурами розпочала створення єдиної системи відеоспостереження в межах масштабного проекту «Безпечне місто». Система повинна об'єднати кілька тисяч відеокамер на базі програмної платформи для системи відеоспостереження «Milestone». До створення системи долучають китайську компанію Huawei.

Позитивним досвідом у розробленні цього проєкту є уникнення традиційних проблем під час створення схожих систем. Зазвичай, у разі розвитку системи безпеки у великих містах нарощують кількість серверів, кожен з яких охоплює групу з кількох десятків або сотень відеокамер, створюються розподілені системи відеоспостереження. У результаті експлуатації таких систем виникають проблеми синхронізації та часті відмови, а їх обслуговування багато коштує. Для виключення таких проблем складові системи «Безпечне місто» будуть розгортатися на базі централізованих систем із використанням хмарної інфраструктури в дата-центрах.

Система «Безпечне місто» повинна відіграти позитивну роль у профілактиці і розслідуваннях ДТП, підтриманні правопорядку в громадських місцях та розвантаженні транспортних магістралей, стати потужним стримуючим фактором для зловмисників.

У структурі апарату НП України створено Управління організації діяльності підрозділів поліції на воді та повітряної підтримки (УПВП). Його запроваджено для організації, координації та контролю службової діяльності підрозділів поліції на воді та забезпечення повітряної підтримки підрозділів НП України¹. Стрімкий розвиток безпілотних літальних апаратів (БпЛА) призвів до появи специфічних злочинів, пов'язаних із використанням цієї техніки, від вторгнення у приватне життя громадян до використання дронів, оснащених вибуховими пристроями та вогнепальною зброєю. Створення УПВП було викликано такими новими, нетрадиційними вимогами до безпеки громадян. Розвиток і використання нових сил і засобів такого типу повинні забезпечувати виконання завдань, покладених на НП України, зокрема протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку, сприяння в ліквідації надзвичайних ситуацій, захисту державного кордону.

Підрозділи поліції застосовують БпЛА для:

- висотного спостереження під час проведення масових святкування, політичних демонстрацій, спортивних заходів, а також під час припинення масових заворушень;
- висотного спостереження в разі загрози нападу на стратегічні об'єкти та об'єкти, які перебувають під охороною;
- виявлення злочинів та адміністративних правопорушень;

- організації відеодокументування;
- забезпечення зв'язку й управління наземними нарядами поліції;
- організації взаємодії підрозділів поліції з іншими силовими структурами;
- забезпечення та контролю безпеки дорожнього руху;
- проведення спостереження під час здійснення оперативних заходів, відстеження оперативної обстановки під час виконання службових завдань;
- пошуку підозрюваних, які намагаються сховатись;
- пошуку зниклих людей.

Ручна обробка потоків інформації з відеокамер залишилась у минулому. Людина не може впоратися з аналізом великої кількості відеоматеріалу. Той, хто першим зможе максимально використовувати можливості інтелектуальної відеоаналітики, інакше кажучи, штучного інтелекту, отримає конкурентні переваги та повною мірою зможе забезпечити безпеку громадянського суспільства. Із точки зору застосування і розвитку штучного інтелекту у сфері безпеки необхідно розробити стратегію розвитку систем безпеки в Україні. Самі силові структури не в змозі розробити, впровадити й експлуатувати такі системи, у них на це немає ні фінансових, ні інтелектуальних ресурсів.

Розглянемо деякі напрямки розвитку систем відеоспостереження у світі.

У Китаї з поліцією в напрямку застосування і розвитку штучного інтелекту у сфері безпеки співпрацює низка передових компаній зі світовим ім'ям, які займаються розробками в галузі штучного інтелекту. Однією з таких компаній є китайська компанія «Cloudwalk» з Гуанчжоу [3]. Завдяки технології розпізнавання обличчя від «Cloudwalk» правоохоронним органам Китаю за останні 4 роки вдалось затримати 10 тис. підозрюваних. Система накопичила понад 100 млрд зразків зображень обличчя для ідентифікації. Щодня проводиться понад 1 млрд порівнянь. «Cloudwalk» змогла досягти точності в розпізнаванні обличчя у натовпі 99,8% з 91 ракурсу. Вона ідентифікує загризованих і дуже щільно вдягнутих людей за частки секунди. Фірма IHS Markit прогнозує, що до кінця 2020 р. в Китаї буде встановлено 450 млн нових камер.

Завдяки розгортанню нової мережі масового спостереження в Ічжуані під назвою Sharp Eyes у разі виникнення нестандартної обстановки система автоматично надішле сигнал тривоги [4]. Обстановка буде відображена на великому екрані, і працівники поліції

¹ Про організаційно-штатні зміни в Національній поліції : Наказ Нац. поліції України від 21.07.2017 № 744.

негайно прибудуть на місце події. На території у 18 км² встановлено більше двох тисяч камер високої роздільної здатності, які мають можливість ідентифікувати державні знаки й типи автомобілів і розпізнавати обличчя людей. Нагрудні камери патрульних передають потік відеоінформації на центральний пункт управління для його миттєвого аналізу. Однак найбільш інноваційним є додаток, який може встановити на смартфон кожен бажаючий. Інформація зі смартфона може бути передана в центр управління. Також смартфон можна підключити до потоку інформації з відеокамер або з центрального пункту управління. Кількість крадіжок зі зломом і викрадень автомобілів, за словами влади міста, зменшилася порівняно з періодом до установки системи на 76 %. Кількість кримінальних справ скоротилася на 39 %. Система здатна розпізнавати поведінкові ознаки людей і прогнозувати можливі їх дії, заздалегідь підготувати патрульного до можливої реакції підозрюваного.

Для забезпечення безпеки кордону Євросоюз також запроваджує нові системи інтелектуального відеоконтролю [5]. Потік людей, що перетинають кордон ЄС, постійно зростає, отже, зростає і навантаження на митну службу. Щоб прискорити проходження через кордон сумлінних і законослухняних мандрівників, розробляється проєкт IBORDERCTRL. Система інтелектуального відеоконтролю покликана полегшити роботу прикордонників щодо виявлення нелегальних мігрантів, терористів, контрабандистів, наркокур'єрів тощо. Мандрівникові необхідно за допомогою онлайн-додатку відповісти на питання комп'ютерної програми, використовуючи веб-камеру. Система автоматично визначає етнічну належність, мову і стать мандрівника. Далі програма аналізує його мікроруку, щоб з'ясувати, чи бреше він. На мандрівників, які намагаються обдурити систему, чекає більш ретельний контроль. Решта пройде кордон за спрощеною програмою.

США посідає перше місце за кількістю відеокамер на душу населення, а також перше місце в розробленні передових технологій штучного інтелекту. Ці два фактори сприяли тому, що Сполучені Штати Америки мають найпотужнішу систему публічної безпеки в світі.

У США вогнепальна зброя перебуває у вільному доступі. У цій країні є дуже великим відсоток злочинів із використанням вогнепальної зброї. Тому в США застосовується система ShotSpotter [6]. Система має фіксувати постріли. У населених пунктах розміщено акустичні датчики та камери. За допомогою

штучного інтелекту й акустичних датчиків, розташованих на деякій відстані та пов'язаних між собою через мережу Інтернет, ShotSpotter визначає координати місця події. Крім того, за характером пострілу встановлюється тип вогнепальної зброї. Після фіксації пострілу система визначає місце події, яке відображається на інтерактивній мапі. Запускаються камери відеоспостереження, розташовані в місці, де були зафіксовані звуки пострілів. Проводиться зйомка з камер відеоспостереження, які переміщують напрям спостереження у бік місця стрільби. Інформація про події зберігається в електронному журналі для проведення розслідування.

Ізраїль і Росія також активно розвивають системи безпеки з використанням штучного інтелекту. Зокрема, у Москві встановлено понад 200 тис. камер відеоспостереження. У цих країнах велику увагу приділяють розробленню систем штучного інтелекту для виявлення потенційно небезпечних людей, які планують здійснити правопорушення, фіксуючи їх емоційний стан.

В Ізраїлі дослідження та виробництво систем «Cortica» спрямовано на пошук поведінкових аномалій у рухах людини, які сигналізують про те, що вона збирається вчинити злочин. Понад 20 років у Росії інтенсивно розробляється система віброкамер. Віброкамера реєструє мікроруку та частоту вібрацій, на підставі аналізу яких можна отримати інформацію про людину, що має намір вчинити злочин. Таким чином, система аналізує її психологічний стан.

Віброкамери встановлено в аеропортах Росії, Ізраїлю та Південної Кореї. Також їх встановлюють на стадіонах, у метрополітені та в інших місцях скупчення людей. У супермаркетах вони стежать за безпекою покупців та виявляють потенційних правопорушників.

З аналізу стану систем відеоспостереження для забезпечення безпеки в містах України випливає, що в нашій країні немає єдиного підходу до забезпечення публічної безпеки. Як наслідок, кожна область і кожне велике місто самостійно намагаються розробляти і впроваджувати власну систему безпеки. Досвід уже діючих систем не враховується. Більшість упроваджених систем не відповідають сучасному рівню і вимагають заміни або модернізації. Системи штучного інтелекту для виконання завдань правоохоронних органів (за винятком Донецької області) не використовуються. Відсутнє достатнє фінансування програм публічної безпеки. У Концепції розвитку сфери штучного інтелекту в Україні, винесеної на громадське

обговорення, відсутні положення щодо використання штучного інтелекту в системах публічної безпеки з використанням систем відеоспостереження.

Виходячи зі світового досвіду, основні тенденції розвитку систем безпеки з відеоспостереженням є такими:

1) масове впровадження штучного інтелекту в усі системи безпеки, біометричне розпізнавання осіб, пошук поведінкових аномалій у рухах людини, розвиток розумних систем керування дорожнім рухом, автоматичний пошук підозрюваних, автотранспорту в розшуку тощо;

2) сертифікація інтелектуальних систем відеоспостереження із заданими показниками точності розпізнавання, визначення координат об'єкта тощо;

3) запровадження нейронних мереж для забезпечення високих показників точності;

4) упровадження систем безпеки в усіх місцях масового скупчення людей і на транспорті.

Висновки

Одним із пріоритетів подальшого розвитку НП України є створення єдиної системи відеоспостереження та відеоаналітики України, важливою умовою функціонування якої є переоснащення наявних та розгортання нових «розумних» систем відеоспостереження. Головним чинником існування і подальшого розвитку цієї системи є впровадження штучного інтелекту з використанням нейронних мереж.

Розбудовувати системи відеоспостереження в країні необхідно з урахуванням світових тенденцій їх розвитку, які спрямовано, насамперед, на попередження злочинів, а вже потім на їх фіксацію. Тому слід застосовувати системи штучного інтелекту, які виявлятимуть поведінкові аномалії людей, реєструватимуть мікроруки та на їх основі аналізуватимуть психологічний стан, що дасть можливість отримати інформацію про людину, яка має намір

вчинити злочин. Також системи штучного інтелекту повинні мати можливість проводити біометричне розпізнавання обличчя осіб, фіксувати появу та зникнення предметів, розпізнавати державні номери автомобілів, розпізнавати їх тип, марку й колір, фіксувати шлях їх пересування, на підставі аналізу цих чинників проводити розшук підозрюваних та автомобілів на території міста тощо.

Дуже важливою складовою є системи відеоспостереження, встановлені на БпЛА, які можуть використовуватись як для виконання специфічних завдань правоохоронних органів, так і в повсякденній діяльності НП України.

Для створення ефективної системи публічної безпеки є необхідною тісна взаємодія влади й ІТ-бізнесу. Повинні бути створені прозорі умови для обох сторін на довгостроковій основі.

Необхідно визначити вимоги до умов конкурсу на залучення компаній, що охоплюють економічну доцільність, ефективність функціонування, досвід розроблення і впровадження таких систем, можливість розширення систем, можливість гнучкої модернізації та інші вимоги. Необхідно створити прозорі механізми для залучення інвестицій і високотехнічних компаній до проектів.

У державі повинна бути створена програма розвитку публічної безпеки із використанням штучного інтелекту, де буде вказано терміни її виконання і джерела фінансування, а також кошти, які виділяються з бюджету і залучаються як інвестиції.

Для досягнення високого рівня безпеки необхідно розробити і впровадити стандарти безпеки. Компанії, які реалізують системи безпеки, повинні надавати показники точності системи, такі як імовірність розпізнавання людини з різних ракурсів, щільно вдягнутої, загримованої, імовірність розпізнавання державних знаків автомобіля, ймовірність розпізнавання осіб на передньому сидінні тощо.

Список бібліографічних посилань

1. Застосування органами та підрозділами поліції технічних приладів і технічних засобів фото- і кінозйомки, відеозапису. Аналіз закордонного досвіду : метод. матеріали для працівників підрозділів поліції МВС України / В. А. Коршенко, М. В. Мордвинцев, Ю. В. Гнусов та ін. Харків : Харків. нац. ун-т внутр. справ, 2020. 44 с.
2. Пєфтєєв О. В. Єдиний аналітичний сервісний центр Головного управління Національної поліції в Донецькій області // Актуальні питання забезпечення публічної безпеки, порядку в сучасних умовах: поліція та суспільство – стратегії розвитку і взаємодії : тези доп. Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Маріуполь, 12 трав. 2018 р.) / МВС України, ДВНЗ «Приазовський державний технічний університет». Маріуполь, 2018. С. 345–351.
3. Deng I. This state-backed AI unicorn has helped Chinese police arrest 10,000 criminals // South China Morning Post : сайт. 28.03.2019. URL: <https://www.scmp.com/tech/start-ups/article/3003686/state-backed-ai-unicorn-has-helped-chinese-police-arrest-10000> (дата звернення: 10.05.2020).

Редагування *С. С. Тарасової, М. В. Цветкової-Верніченко,*
Т. Д. Мельник, Г. Я. Ступницької
Внесення правок *С. В. Гончарук, Ю. І. Гекової, К. О. Сологуб*
Комп'ютерне верстання *А. О. Зозулі*
Переклад анотацій англійською *Л. О. Осятинської*
Дизайн обкладинки *Н. М. Круглик, І. В. Зозулі, П. О. Білоуса, І. Є. Єсіної*

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації
серія КВ № 23376-13216 ПР від 24.05.2018.

Підписано до друку 30.06.2020. Формат 60x84/8.
Ум. друк. арк. 21,47. Тираж 50 прим. Зам. № 2020-17.

Адреса редакції, видавця та виготовлювача:
Харківський національний університет внутрішніх справ
просп. Льва Ландау, 27, Харків, 61080;
тел. (057) 73-98-168, факс (057) 73-98-181;
адреса електронної пошти: pb.hnuvs@ukr.net; сайт: <http://pb.univd.edu.ua>.

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 3087 від 22.01.2008.